

KANSALLISARKISTO

Ajankohtaista hyvinvointialueiden seulontapäätöksistä

Viranomaisinfo 23.11.2023

Marita Vallenius, Kansallisarkisto

Yleistä hyvinvointialueista

Hyvinvointialueet ja niiden tehtävät

- Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa 1.1.2023
- Hyvinvointialueita on 21.
- Helsingin kaupungilla säilyi sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu.
- HUS-yhtymällä on erikseen säädetty järjestämisvastuu erikoissairaanhoidon liittyvistä tehtävistä omalla alueellaan
- Hyvinvointialueiden tehtävät:
 - sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen
 - pelastustoimen järjestäminen.
- Ympäristöterveydenhuollon tehtävät olisi voinut siirtää hyvinvointialueen järjestettäväksi. Siirtyivät 1.1.2023 ainoastaan Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle.

Hyvinvointialueiden tietoineistot

Hyvinvointialueiden hallintaan ovat siirtyneet sote-uudistuksen voimaanpanolain (616/2021, 64 §) määrittelemät tietoineistot:

- kunnan tai kuntayhtymän järjestämisvastuulle kuuluvassa toiminnassa muodostuneet potilasasiakirjat ja sosiaalihuollon asiakasasiakirjat sekä niihin liittyvät hallinnolliset asiakirjat niiltä osin, kun niitä ei ole arkistoitu.
- pelastustoimen asiakirjat vuodesta 2004 alkaen
- sivistystoimen opiskeluhuollon kuraattorien asiakirjat
- purettujen sote-kuntayhtymien kaikki asiakirjat.

Lisäksi hyvinvointialueiden hallinnassa ovat ne yleis-, talous-, henkilöstöhallinnon ym. tietoineistot, joita ne toiminnassaan tarvitsevat.

Hyvinvointialueiden toiminnassa on 1.1.2023 alkaen muodustunut uusia tietoineistoja.

Arkistoitavat sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastiedot 1.1.2024 alkaen

KANSALLISARKISTO

Asiakastietolaki 703/2023

- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (asiakastietolaki) tulee voimaan 1.1.2024.
- Laissa määritellään potilasasiakirjojen ja sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen säilytysajat.
- **Asiakastietolaissa ei säädetä arkistoinnista. Kansallisarkisto määrää arkistoinnista erikseen.**
- Huom! Perinnöllisyyslääketieteen ja harvinaissairauksien kannalta merkittävät asiakirjat säilytetään pysyvästi alkuperäiseen käyttötarkoitukseen. Kyse ei ole arkistoinnista, eikä tämä perustu Kansallisarkiston määräykseen.

Tiedonhallinnan uudet käsitteet

- Asiakastietolain sisällön ymmärtäminen edellyttää uusien tiedonhallinnan käsitteiden tuntemista, esim.
 - säilytysvaihe
 - arkistointi.
- Tietoaineisto on säilytysvaiheessa niin pitkään, kun
 - säilytysajoista on säädetty lainsäädännössä
 - tietoaineistoja tarvitaan alkuperäisiin käyttötarkoituksiin, tai luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön etujen, oikeuksien, velvollisuuksien ja oikeusturvan toteuttamiseksi ja todentamiseksi
 - tietoaineistoja tarvitaan tiedonhallintalain 21 §:n muiden kohtien todentamiseksi.
- Säilytysajan jälkeen tietoaineistot joko tuhotaan tai arkistoidaan.

Tietoaineistojen elinkaari

Säilytysvaihe

- Tiedonhallintalaissa tietoaineistojen säilytysajalla tarkoitetaan tietoaineistojen säilyttämistä niin kauan kuin niitä tarvitaan alkuperäisiin käyttötarkoituksiin sekä oikeusturvan toteuttamiseksi ja virkavastuun todentamiseksi.
- Tietoaineistot voidaan säilyttää pysyvästi alkuperäiseen käyttötarkoitukseen. Tämä ei tarkoita arkistointia.

Tuhoaminen

Säilytysajan jälkeen tietoaineistot tuhoataan, jos niitä ei ole määrätty arkistoitaviksi.

Arkistointi

Kansallisarkisto määrää arkistolain perusteella arkistoitavat asiakirjat. Arkistolain käsite pysyvä säilyttäminen tarkoittaa nykykäsitteissä arkistointia.

Potilastietoja koskevat seulontapäätökset

- [Potilasasiakirjojen pysyvä säilytys 2009 \(AL/14372/07.01.01.03.01/2008\)](#)
 - Päätös on yhdenmukainen potilasasiakirja-asetuksen (94/2022) liitteen kanssa. Kansallisarkiston päätös jää asetuksen kumoutumisen jälkeen voimaan ja arkistointi (pysyvä säilytys) määräytyy potilasasiakirja-asetuksen liitteen rajausten mukaisesti, vaikka säilytysajat eivät enää ole voimassa.
 - Päätöstä noudatetaan 1.5.1999 alkaen.
- [Valtionarkiston päätös kunnallisten asiakirjojen hävittämisestä 1989 \(osa 2. Terveystieteiden asiakirjat\)](#)
 - Päätöstä noudetaan ennen 1.5.1999.

Potilastietoja koskevat seulontapäätökset

- [Vanhojen potilastietojen säilyttäminen toistaiseksi pysyvästi sähköisessä muodossa 2015 \(AL/12013/07.01.01.03.02/2011\)](#)
 - Päätös koskee kaikkia ns. vanhoja potilastietoja ilman aikarajausta.
- Näiden lisäksi Kansallisarkisto ja sen edeltäjät ovat antaneet erillisiä [päätöksiä](#) arkistoitavista potilasasiakirjoista.
- Kaikki ennen vuotta 1920 muodostuneet potilasasiakirjat ovat arkistoitavia.

Sosiaalihuollon asiakastietoja koskevat seulontapäätökset

- [Sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen ja -tietojen pysyvä säilytys 2014 \(AL/20064/07.01.01.03.01/2014\)](#)
 - Oli alun perin yhdenmukainen sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain (254/2015) kanssa. Lakiin tehdyt muutokset (Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain muuttamisesta 785/2021) poistivat laista arkistointia koskevat määräykset.
 - Päätöstä sovelletaan analogisten asiakirjojen osalta 1.1.2000 alkaen.
 - Digitaalisiin sosiaalihuollon asiakasasiakirjoihin päätöstä sovelletaan niin pitkältä ajalta kuin tietoja on muodostunut.
- Valtionarkiston päätös kunnallisten asiakirjojen hävittämisestä 1989 (osa 5. Sosiaalihuollon ja holhoustoimen asiakirjat) ([osa 1](#) ja [osa 2](#))
 - Päätöstä sovelletaan ennen 1.1.2000.
 - Huom! Sosiaalihuollon asiakasasiakirjoille vuonna 2014 annettu seulontapäätös kumosi tämän päätöksen osittain digitaalisten tietoaaineistojen osalta.

Uusi seulontapäätös potilasasiakirjoille

- STM valmistelee seulontaesitystä potilasasiakirjoille ja Kansallisarkisto antaa uuden päätöksen vuoden 2024 aikana.
- Uudella päätöksellä täsmennetään ja tarvittaessa kumotaan Kansallisarkiston aiemmin antamia potilasasiakirjojen arkistointia koskevia päätöksiä.

Hyvinvointialueiden seulontapäätökset 1.1.2023 alkaen

KANSALLISARKISTO

Hyvinvointialueiden seulontapäätökset

- Hyvinvointialueille ei ole toistaiseksi annettu suoranaisesti niiden tietoaaineistoja koskevaa seulontapäätöstä:
 - Hyvinvointialueiden 1.1.2023 alkaen muodostuneisiin tietoaaineistoihin voidaan toistaiseksi soveltaa kyseisille tietoaaineistoille aiemmin annettuja seulontapäätöksiä.
 - Hyvinvointialueille siirrettyihin ennen 1.1.2023 muodostuneisiin tietoaaineistoihin sovelletaan kyseisille tietoaaineistoille annettuja seulontapäätöksiä.

Tarpeet uudelle seulontapäätökselle?

- Kansallisarkisto antaa seulontapäätöksiä pääsääntöisesti tehtyjen esitysten pohjalta.
- Hyvinvointialueet voivat tarvittaessa tehdä seulontaesityksen yhteistyössä tai sopia jostain muusta toimintamallista.
- Tarkoituksenmukaista on antaa seulontapäätös samalla kertaa kaikille hyvinvointialueille.

Omnia p[er]sonas licetis p[re]s[er]vatis ...
Cancero p[re]s[er]vatis notum esse ...
virore d[omi]ni ...
et alioru[m] p[re]s[er]vatis ...
p[er]sonas ...
p[ro]cedentia ...
p[ro] lege ...
Anno d[omi]ni ...

KANSALLISARKISTO